

โดยข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความวิจัยวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระที่จะนำเสนอในรูปแบบข้างต้น ได้ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ..... .....นักศึกษา

(นางศุภมาส วัฒนจร.)

วันที่ 14 / 2.0. / 64

5. ความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ

ได้ตรวจสอบคุณภาพของบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่แล้วพบว่า

ผ่านการพิจารณา และเห็นควรอนุญาตให้ตีพิมพ์เผยแพร่ตามเสนอ โดยไม่มีการแก้ไข

ผ่านการพิจารณา และเห็นควรอนุญาตให้ตีพิมพ์เผยแพร่ตามเสนอ โดยมีเงื่อนไขต่อไปนี้

ไม่ผ่านการพิจารณา และเห็นควรให้นำกลับไปแก้ไข เพื่อเสนอพิจารณาใหม่

ลงชื่อ ....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ
(อ.ศุภมาส วัฒนจร.) วันที่ 14 / 2.0. / 64

6. ความเห็นของฝ่ายวิชาการ

ผ่านการพิจารณา และเห็นควรอนุญาตให้ตีพิมพ์เผยแพร่ตามเสนอ โดยไม่มีการแก้ไข

ผ่านการพิจารณา และเห็นควรอนุญาตให้ตีพิมพ์เผยแพร่ตามเสนอ โดยมีเงื่อนไขต่อไปนี้

ปรับปรุงบทบรรณานุกรมให้ถูกต้อง

ไม่ผ่านการพิจารณา และเห็นควรให้นำกลับไปแก้ไข เพื่อเสนอพิจารณาใหม่

ลงชื่อ..... .....

(นางสาวศศิธร โสภารัตน์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการฝึกหัดครู

วันที่ 1 / 2.0. / 64

7. ความเห็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
.....

ลงชื่อ..... .....

(นายดิเรก พรสีมา)

คณบดีวิทยาลัยการฝึกหัดครู

วันที่ 5 / 2.0. / 64

ที่ อว ๘๑๑๐/๐๙๖๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความ

เรียน นายกุลดนัย ท่วมสุข

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง “การศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒ สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ ๑๔ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ ในหัวข้อเรื่อง Challenges of Humanities and Social Sciences in Digitalization: Flourish or Perish? ความท้าทายทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในยุคดิจิทัล: เฝื่องฟูหรือถดถอย? ในวันที่ ๑๗ - ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกลั่นกรองคุณภาพบทความ ได้พิจารณาตอบรับบทความของท่านให้เข้าร่วมนำเสนอบทความแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในงานประชุมวิชาการดังกล่าว ทั้งนี้ บทความฉบับเต็มของท่านจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในเอกสารรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ภายหลังเสร็จสิ้นงานประชุมวิชาการฯ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุชาดา รัตนวณิชช์พันธ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดี

กลุ่มงานวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม

โทร. ๐ ๓๘๑๐ ๒๓๓๗

Certificate of Presentation

NIC-HUSO 2021

This certifies that

Kundanai Tuamsuk

has presented in the 14th National and 1st International Virtual Conference on Humanities and Social Sciences (NIC-HUSO 2021), "*Challenges of Humanities and Social Sciences in Digitalization: Flourish or Perish?*", organized by Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, on June 17-18, 2021

Suchada Rattanawanitpun, Ph.D.
Faculty Dean & Conference Chair

NIC-HUSO 2021

**การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ระดับชาติครั้งที่ ๑๔ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑**

**14th National and 1st International Conference on Humanities and Social Sciences
(Virtual conference)**

*ความท้าทายทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในยุคดิจิทัล : เฟื่องฟูหรือถดถอย?
Challenges of Humanities and Social Sciences in Digitalization: Flourish or Perish?*

Conference Proceedings

17 - 18 June 2021

คำกล่าวต้อนรับ

โครงการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ ๑๔ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑

“Challenges of Humanities and Social Sciences in Digitalization: Flourish or Perish?

ความท้าทายทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในยุคดิจิทัล: เฝื่องฟูหรือถดถอย?”

วันที่ ๑๗ – ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*****

เรียน ท่านวิทยากร ดร.บรู๊ค เฮสเลอร์ (Dr. Brooke Hessler) จาก California College of the Arts, ประเทศ
สหรัฐอเมริกา

อาจารย์พัฒนพงศ์ แสงธรรม

คุณเดวิด นอครอส (Mr. David Norcross) และท่านผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน

ก่อนอื่นผมรู้สึกยินดีที่มีโอกาสกล่าวต้อนรับวิทยากร ผู้นำเสนอ และผู้เข้าร่วมประชุมโครงการประชุมวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ ๑๔ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ ซึ่งการประชุมนี้ได้ดำเนินการมาแล้ว
๑๓ ครั้ง และปีนี้เป็นอย่างที่ ๑๔ ซึ่งต้องนับว่าเป็นปีที่มีความพิเศษอยู่ ๒ ประการ กล่าวคือ เป็นการประชุมวิชาการที่
ได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทั้ง
ในและต่างประเทศ จำนวน ๕ สถาบัน และเป็นปีที่มีการขยายพื้นที่การดำเนินการจัดประชุมในระดับนานาชาติ โดย
ได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากสถานทูตอเมริกาแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลนิธิการศึกษาไทย – อเมริกัน
(ฟูลไบรท์) รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จากท่านวิทยากรอีก ๒ ท่าน ที่มีประสบการณ์ในสาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ ซึ่งเชื่อว่าประสบการณ์ ความรู้ของท่านวิทยากรจะก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมทุกท่านในสาขา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การประชุมวิชาการในครั้งนี้ เป็นการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีผู้ให้ความสนใจส่งบทความวิจัย
ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน ๑๓๐ เรื่อง และมีผู้แจ้งความประสงค์เข้าร่วมการประชุมอีกมากกว่า
๑๐๐ ท่าน ผมเชื่อว่าทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุมนี้คงได้นำความรู้ที่ได้จากการรับฟังและอภิปรายผลงานวิจัยไปต่อ
ยอดในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ท้ายสุดนี้ ผมขอต้อนรับทุกท่านเข้าร่วมการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่
๑๔ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ อีกครั้ง และขอให้การประชุมในครั้งนี้ประสบความสำเร็จสมดังความมุ่งหมายทุก
ประการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ กาสลัก

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยบูรพา

การศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

A STUDY OF GUIDELINES FOR APPLYING GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2, WANG THONGLANG UNITED CAMPUS, BANGKOK.

กุลदनัย ท่วมสุข (Kundanai Tuamsuk) ¹

มีนมาส พรานป่า (Meanmas Pranpa) ²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล และนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน จำนวน 250 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.98 สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษา

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
ปรากฏผลดังนี้ (1) ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (2) ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (3) ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01
3. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมพบว่า คาดหวังแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีการตระหนัก เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

The purposes of this independent study were to find and compare the application of good governance principles and to present guidelines to the good governance according to the opinion of the teacher official classified by gender, level of education, and working experience. 250 teachers were sample size and calculated from Krejcie and Morgan's table. The instrument was questionnaire with a reliability of 0.98. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The findings were as follows:

1. The application of good governance principles in administration of school administrators was overall at a high level.
2. The comparison of the application of good governance classified by gender, level of education, and working experience. The result revealed that: (1) Teacher official with different gender had view of the application of good governance, as overall and each aspect was no statistically significant difference. (2) Teacher official with different educational level had view of the application of good governance, as overall and each aspect was no statistically significant difference. (3) Teacher official with different working experience had view of the application of good governance was statistically significant differences of .05 and .01.
3. Guidelines and approaches according to the good governance principles; as overall it should be realized and recognized to share and participate with personnel and communities.

Keywords: principles of good governance, administration, school administrators

บทนำ

การศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานต่างๆ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารภายในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจครูในสถานศึกษาให้ร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และสามารถบริหารงานในสถานศึกษาให้ครูเกิดความพึงพอใจและครูทุกคนพร้อมที่จะทุ่มเทเสียสละและแก้ไขปรับปรุงให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานควบคู่ไปพร้อมกับการส่งเสริมด้านการพัฒนา

วิทยาการ และเทคโนโลยีต่างๆ หรือไม่ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนา
ด้านการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของข้าราชการ
ครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552: 8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักประสิทธิผล
หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนการ ปฏิบัติราชการตามที่ได้รับ
งบประมาณมาดำเนินการ โดยการปฏิบัติราชการ จะต้องมิติศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจนมี
กระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่ เป็นมาตรฐาน รวมถึง มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุง
อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

กมลพรรณ พึ่งดวง (2560: 60) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา
หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของ
ผู้รับบริการทุกฝ่าย นอกจากนี้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การมีการวางแผน
การปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของส่วนรวม สร้างกระบวนการปฏิบัติงาน
อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผล

สรุปได้ว่าหลักประสิทธิผล หมายถึง ผลการบริหารงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของแผน
ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สร้างกระบวนการปฏิบัติงาน
อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและ พัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่าง
ต่อเนื่อง

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)

ณัฐนันท์ มั่นตะพงค์ (2554: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มา โดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้น ๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

สรุปได้ว่า หลักประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนมีการออกแบบกระบวนการ ปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดภารกิจที่ล่าสมัย และไม่มีควมจำเป็น

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)

สุเมธ แสงนิมณฑล (2552: 26-28) ได้กล่าวว่า การตอบสนอง (Responsiveness) คือ องค์การและกระบวนการดำเนินงานต้องพยายามดูแลเอาใจ ใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า หลักการตอบสนองในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด มีประสิทธิภาพ มีการจัดช่องทางในการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงพอและครอบคลุม รวมถึงสามารถสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552: 8-9) ได้ให้ความหมายว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะรวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหา สาธารณะ

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารจัดการโดยมีความใส่ใจต่อหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีจิตใจที่เสียสละเพื่อส่วนรวม รับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการกระทำของตนเองที่ปรากฏ รับผิดชอบต่อสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของค์การ และสังคมส่วนร่วมด้วย

5. หลักความโปร่งใส (Transparency)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552: 8-9) ได้ให้ความหมายว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานที่มีกฎเกณฑ์ และกติกาต่าง ๆ กำหนดเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ของบุคคลในองค์การ และมีความโปร่งใสให้สมาชิกในสังคมเข้าถึงได้ โดยไม่ปิดบังอำพรางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

วนิดา แสงสารพันธ์ (2544: 43) ได้ให้ความหมายว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันในการบริหารจัดการสังคมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552: 8-9) ได้ให้ความหมายว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งที่ตนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและ การกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

สรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจในภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การสั่งการ การบริหาร และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 3) ได้สรุปว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในด้านหลักนิติธรรมว่าเป็นการใช้กฎหมาย เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่เกิด ขึ้นต่อนักเรียน และประชาชนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง หลักการที่ใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและศีลธรรมโดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามด้วยกระบวนการ

ยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

9. หลักความเสมอภาค (Equity)

จูดีธรีน เอี่ยมสกุล (2555: 27) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องให้ความเป็นธรรมกับ บุคลากร ไม่มีความลำเอียง ให้มีแต่ความเที่ยงตรง ในการดำเนินการตามระเบียบหรือข้อตกลง ที่เป็นบรรทัดฐานในการปกครองเป็นที่ยอมรับของคนภายในองค์กรและภายนอกสถานศึกษา ไม่ควรถือพวกพ้องหรือเลือกที่รักมักที่ชังในการพิจารณาความดีความชอบ

สรุปได้ว่า หลักความเสมอภาค หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก ไม่เลือกปฏิบัติ มุ่งสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล การได้รับผลประโยชน์และความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 16–22) ได้ให้ความหมายของหลักมุ่งเน้นฉันทามติไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

สรุปได้ว่าหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของบุคลากรและชุมชน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สามารถร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน และกำหนด เป้าหมายในการดำเนินงานของสถานศึกษาร่วมเสนอประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา การดำเนินงาน โดยสถานศึกษามีความพยายามในการแสวงหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร สหวิทยาเขตวังทองหลาง จำนวน 516 คน 4 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, 2563: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)(พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2543: 303) ได้จำนวน 226 คน

ผู้วิจัยพิจารณาข้อมูลสูญหายและข้อบกพร่องจากการเก็บข้อมูล จึงเพิ่มจำนวนร้อยละ 11 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า เพศ น่าจะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกเป็นเพศ แยกเป็นเพศชาย 125 คน เพศหญิง 125 คน เป็นการสุ่มแบบง่าย โดยกำหนดเป็นโควต้ามียาลำดับขั้นตอน การสุ่มและกำหนดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดโควตาโดยแบ่งเป็นข้าราชการครู 250 คน แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง อย่างละ 125 คน
2. เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสอบถามข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 3 ตอนคือ
ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
ตอนที่ 2 สอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
ตอนที่ 3 สอบถามแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และข้อเสนอแนะ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
  - 3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร
  - 3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เสนอผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจาก ข้าราชการครู ในการตอบแบบสอบถาม
  - 3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม
  - 3.4 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองภายใน 7 วัน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาศึกษาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผลได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

4. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 102-103)

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษา โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ดังนี้

5.1 สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 ค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence)

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

5.2.2 ค่าร้อยละ (%)

5.2.3 ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$

5.2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

5.3.1 การทดสอบค่าที (t-test)

5.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

5.4 วิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปและบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักประสิทธิภาพ และด้านหลักความโปร่งใส

2. การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) โดยภาพรวมพบที่มีความแตกต่างกันทั้ง 10 ด้าน ยกเว้น ประสบการณ์ทำงานด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความเสมอภาค ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านมีดังนี้ (1) ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า ต้องการให้มีการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (2)

ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการในเรื่องของทิศทาง ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ของการทำงานที่ชัดเจน (3) ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงาน ราชการ ในเรื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาที่กำหนด (4) ด้านหลักการรับผิดชอบ พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการใน เรื่องของความใส่ใจต่อหน้าที่ของผู้บริหารและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา (5) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ ในเรื่องกฎเกณฑ์ และกติกาต่าง ๆ ในการกำหนดเพื่อสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกัน (6) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการโดยมีการเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น (7) ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการโดยให้มีการมอบอำนาจในภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การสั่งการ การบริหาร และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (8) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการโดยให้มีหลักการที่ ใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ และ คาดหวังให้เกิดความยุติธรรม (9) ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า คาดหวังแนวทางในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติ และได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยก และ (10) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า คาดหวัง แนวทางในการปฏิบัติงานที่มีการตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักธรรมาภิบาล และสามารถนำหลักการ ทั้ง 10 ด้าน มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นไปตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิไลรัตน์ ฝ่ายดี (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา พบว่า มีความต้องการในการพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรณ พิงด้วง (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับหลัก ความเสมอภาค ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการ กระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง ตามลำดับ

2. จากผลการเปรียบเทียบพบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งเพศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย สุปิงคลัด (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกันทรารมณ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนกันทรารมณที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลจำแนกตาม เพศ อายุ พบว่า โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เพราะผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านไม่แตกต่างกัน อาจสืบเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายต่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบพบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านระดับการศึกษา มีการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยคำนึงถึงความถนัด ความชำนาญ และความสามารถของผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ร่มวงษ์ (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยใช้ตัวแปรอิสระ คือ ระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการเปรียบเทียบพบว่าข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ชัดเจน โดยอาจการแบ่งแยกด้านประสบการณ์การทำงานที่ไม่ได้เน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงานตามความถนัดตามความสามารถ อาจเกิดความไม่ถูกต้องและความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย สุปิงคลัด (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนก้นทรากรมณ์ อำเภอก้นทรากรมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลาที่มี ประสบการณ์ 1 -5 ปี 6 -10 ปีและมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01

5. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

5.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่าข้าราชการครู ต้องการให้มีการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดภารกิจที่ล่าช้า

5.2 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ ในเรื่องของทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ของการทำงานที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

5.3 ด้านหลักการตอบสนอง พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ ในเรื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องการแนวทางในการการจัดช่องทางในการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เพียงพอและครอบคลุม รวมไปถึงสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ

5.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ ในเรื่องของความใส่ใจต่อหน้าที่ของผู้บริหาร และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา รวมไปถึงผู้บริหารต้องมีจิตใจที่เสียสละเพื่อส่วนรวมรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการกระทำของตนเองที่ปรากฏ รับผิดชอบต่อสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียองค์กร

5.5 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ ในเรื่องกฎเกณฑ์ และกติกาต่างๆในการกำหนดเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาแก่บุคคลในองค์กร และมีความโปร่งใสให้สมาชิกเข้าถึงได้โดยไม่ปิดบังอำพรางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง

5.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ โดยให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติ

5.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ โดยให้มีการมอบอำนาจในภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การสั่งการ การบริหาร และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมครบถ้วน

5.8 ด้านหลักนิติธรรม พบว่าข้าราชการครู ต้องการแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ โดยให้มีหลักการที่ใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ และคาดหวังให้เกิดความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามด้วยกระบวนการยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในหมู่คณะครบถ้วน

5.9 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่าข้าราชการครู คาดหวังแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีการปฏิบัติและได้รับการบริการ อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยก ไม่เลือกปฏิบัติ และคาดหวังให้มีการได้รับผลประโยชน์และความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน

5.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่าข้าราชการครู คาดหวังแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีการตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและชุมชน และคาดหวังให้มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สามารถร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลวง กรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาความพึงพอใจของครู และบุคลากรทางการศึกษาต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองหลวง กรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. มีนมาส พรานป่า ที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะจนสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสวียน เจนเขว้า อาจารย์ ดร. เบญจวรรณ ศรีมารุต อาจารย์ ดร. มินมาส พรานป่า คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงให้การค้นคว้าอิสระนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์อันมีคุณค่าด้วยความเมตตากรุณาตลอดมา และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. พงษ์ลิขิต เพชรผล อาจารย์ ดร. ญาณิศา บุญจิตรี และนายพิพัฒน์พันธ์ จันทรมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสีตาราม (เทพเขยประชานุกูล) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌิมศึกษาเขต 2 สหวิทยาเขตวังทองกลาง กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ากรุณาให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณครู อาจารย์ทุกท่าน ครอบครัวที่รักของผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคน ที่มีส่วนให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

รายการอ้างอิง

กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฐิติรัตน์ เอี่ยมสกุล. (2555). *พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง*. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐนันท์ มั่นตะพงศ์. (2544). *ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรชัย สุปิงคลัด. (2560). *การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกัณฑ์ธรรมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ราตรี รุ่งวงษ์. (2558). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

วนิดา แสงสารพันธ์. (2544). *การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล*. *วารสารนักบริหาร: (กันยายน)*, 39 - 43.

- วีไลรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเมธ แสงนันทนวล. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า : นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2563). การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริตตามรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. วันที่ค้นข้อมูล 16 ธันวาคม 2563, จาก <http://secondary2.obec.go.th/ita2563/pdf>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970, Autumn). *Determining Sample Size for Research Activities Education and Psychological Measurement*. Vol.30. No.3: 607-610.

NIC-HUSO 2021

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

Faculty of Humanities and Social Sciences, BURAPHA UNIVERSITY
169 Long Hard - Bangsaen Road, Tambon Saensuk,
Amphoe Muang, Chonburi 20131

www.huso.buu.ac.th

pr-huso@go.buu.ac.th

